

“De SDG’s zijn als een algemene taal waardoor je op een toegankelijke manier over grote thema’s kunt praten”

Aart de Geus, voorzitter van de Goldschmeding Foundation Mens, Werk en Economie en voorzitter van het Curatorium van Stichting SBI, geeft zijn visie op organisaties, medewerkers en medezeggenschap. De Geus: “Wanneer er niet over wezenlijke zaken wordt gesproken, neemt de betrokkenheid af.”

Welke ontwikkelingen zie je in de samenleving?

“De coronacrisis heeft een versnelling teweeg gebracht in hoe we met elkaar samenwerken. We hebben ons gerealiseerd dat het ook digitaal en vanuit huis kan, maar dat contact ook belangrijk is. Op het gebied van medezeggenschap is er niet veel veranderd en dat is jammer. Medezeggenschap verkeert in een statische fase en wordt al snel een spel rond procesafspraken en formaliteiten. Wanneer de ondernemingsraad en bestuurder niet investeren om over wezenlijke zaken te praten, neemt de animo om deel te nemen af. Die neerwaartse spiraal zie ik bij een flink aantal bedrijven, terwijl er juist zoveel kansen zijn voor medezeggenschap als het zou gaan over thema’s die nu spelen, zoals inclusie en een omwenteling naar een duurzame economie.”

Hoe krijg je die onderwerpen op de agenda?

“Voor de OR is dat lastig omdat hij afhankelijk is van het samenspel met de bestuurder. De ondernemer moet het belang zien om met elkaar in gesprek te gaan over actuele onderwerpen die iedereen aangaan. Ik hoorde laatst dat duizenden zorgmedewerkers ontslag hebben genomen om terug te komen als zzp-er. Dat kost klauwen vol geld en de organisatie verliest mensen. Wat betekent dat voor de medezeggenschap?”

TREES TO BE

De jongeren van het traineeship Trees to be zijn gestart met het planten van 15.000 bomen in de Bomenhub -een verzamelplek voor zaailingen: een soort kraamkamer van kleine boompjes- gelegen in de moestuin van Landgoed Zonheuvel.

Welke andere ontwikkelingen zouden nog meer besproken moeten worden?

“De erosie van de democratie en van democratische instituties, wat je terugziet in verkiezingen, de versnippering van het politieke landschap en de verruwing van het politieke spel. Die erosie mag bedrijven en organisaties niet treffen. Democratie vraagt om onderhoud en betrokkenheid, net als medezeggenschap. Je hebt een goede communicatie met de achterban nodig en een sfeer waarin je het met elkaar op een gelijkwaardige manier over zaken kunt hebben die voor iedereen van belang zijn, zoals werkdruk, sociale inclusie, de ontwikkeling naar een duurzame economie en demografische ontwikkelingen.”

“Vergrijzing is een interessant thema. Het is de meest voorspelbare trend die er is en toch lijken we er ons het minste van aan te trekken. En dat is een gemiste kans, want iedere organisatie kan een analyse maken van hoe het personeelsbestand er over vijf of tien jaar uitziet. Een gesprek naar aanleiding van zo’n analyse levert veel op. Bijvoorbeeld een plan hoe je jongeren werft en aan de organisatie bindt. Of een plan om te voorkomen dat oudere medewerkers voortijdig uitvallen.”

Vergrijzing vindt ook plaats binnen de OR...

“Dat is logisch. Vergrijzing speelt in het hele werknemersbestand. Het zou een

extra reden moeten zijn om er juist met elkaar over in gesprek te gaan. Werkdruk is ook zo’n belangrijk onderwerp. De werkdruk zal waarschijnlijk toenemen door de personeelstekorten die ontstaan door vergrijzing. Om jongeren te werven, moet je weten wat hun behoeften zijn. Op een bijeenkomst van de Duits-Nederlandse Handelskamer werd gesproken dat jonge medewerkers eisen stellen aan een goede werk-privébalans. Zo’n element kan meegenomen worden in de toekomstplannen.”

In hoeverre staan SDG’s boven de economische doelen van een organisatie?

“Niet. Er zijn zeventien Sustainable Development Goals en het mooie is dat ze de volle breedte bestrijken van wat we welvaart en welzijn noemen. SDG’s omvatten doelstellingen gericht op het klimaat, maar ook op de economie, zoals inkomensgelijkheid. Iedere organisatie zou zich de vraag moeten stellen: hoe verhouden we ons tot de SDG’s? Je hoeft niet aan alle 17 SDG’s te werken en je bent niet alleen. De SDG vormen wereldwijd een referentiekader.”

Welke adviezen heb je voor de medezeggenschap om de SDG’s te agenderen?

“De SDG’s zijn als een lingua franca, dat is een mooi woord voor een algemene taal waardoor je op een toegankelijke manier met elkaar over grote thema’s kunt praten.”

► Lees verder op pagina 3

“Vergrijzing is de meest voorspelbare trend die er is en toch lijken we er ons het minste van aan te trekken”

Mens(w)aardig

Er wordt veel gesproken en geschreven over: het moet menswaardig. De mens moet weer centraal staan. Maar wat bedoelen we dan precies? En om nog iets preciezer te zijn: wat betekent dat in termen van organisaties? Zijn we dan voorheen mensonwaardig geweest? Staat de mens dan niet centraal?

Ik hoorde laatst op een bijeenkomst over ‘de geschiedenis en toekomst van Europese arbeidsverhoudingen’, op Campus landgoed Zonheuvel, een ‘mooie’ vergelijking van Lodewijk de Waal over de mens centraal. Tijdens een bezoek aan een melkfabriek vertelde de directeur dat de koe centraal stond in de fabriek. Het antwoord van Lodewijk volgde heel snel: ‘Ja, maar ze wordt wel uitgemolken.’

Ieder tijdperk kent zijn eigen aardigheden. We merken dat overal gelukkig weer de discussie over de mens, de dieren en de aarde gaat. De afgelopen decennia hebben we ons vooral gefocused op economische groei, het ik-denken en -doen, verantwoordelijk zijn voor jezelf. Iedereen krijgt gelijke kansen.

Al die eenzijdige aandacht gaat ten koste van andere aandacht. Aandacht voor groei van welzijn, voor wij, voor verantwoordelijk zijn voor jezelf én de ander. Iedereen heeft een ander vertrekpunt en daar stemmen we de kansen op af. Aandacht moet je eerlijk verdelen. Het zal in balans moeten zijn.

Maar hoe werkt dat dan in organisaties?

Organisaties zijn ooit ingericht volgens een pyramidestructuur. Ooit ingericht naar het voorbeeld van de familiestructuur. Vader was de baas, moeder was het draaischijfje en de kinderen moesten luisteren. Je kunt zeggen dat wat je thuis toen als normaal beschouwde je herkende op het werk (baas, personeelszaken en personeel). Thuis is het gelukkig veranderd: gelijkwaardig, een gezin, partners, verschillende samenlevingsvormen. Geen oude structuren. Je ziet die nieuwe vormen in de organisatie soms terugkomen. We zien ook nog vaak de oude structuur, die niet meer in evenwicht is met het nieuwe thuis. Jongeren - zij zijn niet de enige - herkennen zich niet in die organisatie. Er is een zoektocht naar ruimte, vrijheid, aandacht, autonomie. Maar dat is niet alles. Ik zie bij hen ook een behoefte aan meedoen, aan presteren, een roep om menswaardig om te gaan met elkaar.

Menswaardig, met als definitie: ‘overeenstemmend met de menselijke waardigheid; zodanig dat aan de waardigheid van de mens recht gedaan wordt’ vind ik eigenlijk te weinig. De mens centraal is een uitgemolken begrip. Het gaat wat mij betreft om mens-aardig. Daar je best voor doet in een organisatie is niet afhankelijk van een structuur. Daar mag iedereen initiatief in nemen, het goede voorbeeld in geven.

Organiseren is dan mens-aardig samenwerken. Investeren in elkaar. Daar hoeven geen dure investeringsplannen achter te zitten, geen hiërarchie. Dat mag bottom up en top down, verticaal en horizontaal. Dat mag zelfs op korte termijn. En als je mens-aardig samenwerkt zal je zien dat besluiten, doelen en investeringen een nieuwe dimensie krijgen. Niet alleen goed voor de portemonnee, maar ook goed voor mens-aardig. Overigens hebben we op de Campus geen cursussen, bijeenkomsten of webinars om iets van mens-aardig te leren. Je mag bij ons op de Campus vrij oefenen. Let even op het bordje bij de ingang naast ‘plasticvrije omgeving’. Daar staat een nieuw bordje met de tekst: ‘mens-aardige omgeving’. Van harte welkom!

www.campuslandgoedzonheuvel.nl

Column
Jaap Jongejan

In deze uitgave:

Winst of waarde?

Hoe ondernemingen het verschil kunnen maken

Stichting Bos dat van zichzelf is

Een experiment op Landgoed Zonheuvel

Werken aan samenwerken

Ondernemingsraad/Duurzame Medezeggenschap?

Programma op Campus

Wat staat er te gebeuren de komende maanden?

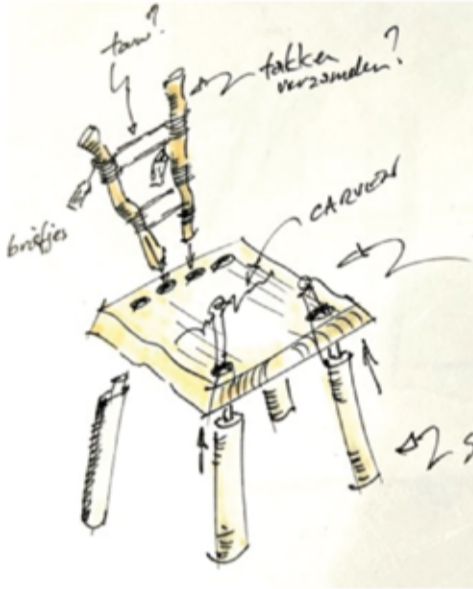
Campus
Landgoed Zonheuvel

Voor samenwerking, bezinning en inspiratie

Is jouw toekomstbeleid op orde? Bouw mee aan de toekomst!

Wil je dat jouw organisatie de belangen van toekomstige generaties meeneemt in de besluitvorming? En ben je benieuwd hoe je toekomstdenken én -handelen toepast op de werkvloer?

Programma voor directie, MT of OR

- ✓ Keynote Jan van de Venis, ombudspersoon Toekomstige Generaties
- ✓ Inleefoefening Generatiedenken
- ✓ Toekomstraad waarin toekomstbestendige besluitvorming wordt geoefend
- ✓ Samen bouwen van een ToekomstStoel

Nieuwsgierig? Mail naar info@labtoekomstige generaties.nl

Zonheuvel Winternachten 2022

Klassieke muziek in de
stijkamers van het Maarten
Maartenshuis

DATA: 09/12 + 27/01
+ 24/02 + 10/03

ZONHEUVEL ZOMERNACHTEN WORDT MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR:

WWW.CAMPUSLANDGOEDZONHEUVEL.NL/PROGRAMMA

Unieke gastvrijheid op de Utrechtse Heuvelrug

- 30 vergaderzalen
- congreszaal tot 500 personen
- 110 hotelkamers
- 250 parkeerplekken
- 47ha groen, gelegen in Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug

**Hotel & Conferentiecentrum
Landgoed Zonheuvel**

- MEETING
- CONGRES
- EVENT
- HOTEL
- RESTAURANT

Onderdeel van Campus Landgoed Zonheuvel

Amersfoortseweg 98 | 3941 EP Doorn | 0343 473500
www.landgoedzonheuvel.nl

SDG HOUSE

Campus Landgoed Zonheuvel

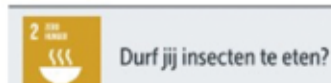
Doorlopend te bezoeken:

- SDG Wandelpad

Wandelroute langs de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's). Start: Hotel Conferentiecentrum Landgoed Zonheuvel.

- One Planet Tentoonstelling

1 planeet, 17 uitdagingen. Eerste verdieping Hotel Conferentiecentrum Landgoed Zonheuvel.

Laat je inspireren en stel vast wat jij
kunt bijdragen aan een betere wereld.

▼ *vervolg van pagina 1*

De medezeggenschap moet vanuit een visie werken. De SDG's helpen daarbij. Neem het thema klimaatverandering. De urgentie daarvan wordt overal gevoeld. Als bedrijf kun je kijken aan welke SDG-doelen de organisatie een bijdrage kan leveren. Op die manier ontstaat een agenda voor de toekomst."

In de wereldeconomie is ook een ontwikkeling gaande van mensen die in hun eigen bubbel leven en van elkaar vervreemden. Zie je dat ook in organisaties?

"Door alle communicatiemiddelen staan we enerzijds meer met elkaar in verbinding dan ooit. Anderzijds zie je dat door de explosie aan communicatiemogelijkheden mensen op zoek gaan naar 'de waarheid' en 'een plek waar ze zich thuis voelen', waardoor de neiging bestaat om bepaalde mensen te volgen die hun mening bevestigen. In het Duits

heet dat het 'echokammer-effect'. Deze gevaarlijke ontwikkeling kan ook in een organisatie of OR spelen. Je wapent je hier tegen door te erkennen dat dit effect bestaat en door mensen van buiten de organisatie uit te nodigen die over een specifiek onderwerp kunnen vertellen wat er gaande is. Op het moment dat je de blik van buiten naar binnen haalt en naar bredere thema's kijkt, voorkom je dat je in een bubbel terecht komt."

Welke tip heb je voor Stichting SBI?

"Blijf dienstverlenend én voor de troepen uitlopen. Kijk hoe mensen tot bloei kunnen komen. Ik noem dat de floreerende mens. SBI kan mensen tot bloei laten komen door middel van trainingen en leren, maar ook door ze in aanraking te brengen met dingen die ze nog niet kennen, zoals medezeggenschap en hoe dat meer ingebed kan worden in de samenleving. Bloei ontstaat door voeding van verschillende kanten."

Wil je meer weten over Aart de Geus en zijn visie op mens organisatie en samenleving? Femke Steendam, trainer en adviseur SBI Formaat, interviewde hem voor de zevende aflevering van Zonheuvel TV.

Femke: "Totaal uit mijn comfortzone ging ik het gesprek aan met Aart de Geus. Het werd een relaxed interview waarin we spraken over vergrijzing, representatie van medezeggenschap en SDG's. SDG's zijn een fijne manier om te spreken over duurzaamheid."

De OR hoeft niet aan alle doelen te werken, maar kan wel kijken waar de organisatie zijn steentje kan bijdragen. Dat wij als SBI organisaties en ondernemingsraden daarbij kunnen en moeten ondersteunen, is een mooie conclusie."

Bekijk hier de aflevering: <https://www.campuslandgoedzonheuvel.nl/zonheuvel-tv-aflevering-7-de-transitie-in-de-medezeggenschap/>

Zonheuvel TV is een serie vraaggesprekken met smaakmakers uit de wereld van duurzaamheid, arbeidsverhoudingen en wetenschap.

Winst of waarde?

Deze maand is het nieuwe boek 'De Winst van Purpose' van prof. Henk Volberda en co-auteurs verschenen. In dit boek draait het om de vraag hoe maatschappelijk bewust Nederlandse ondernemingen zijn. "We gaan de goede kant op maar we hebben een lange weg te gaan", concludeert Volberda.

Henk Volberda is bezig met sociale innovatie. Het gaat daarbij om het anders organiseren, managen en inrichten van de arbeid. Door dit te doen, wordt het rendement op technologische innovatie groter. Of een innovatie een succes wordt, heeft voor 25% te maken met technologie, maar voor 75% met de gekozen leiderschapsstijl. Eén van de elementen die thuis horen bij de implementatie van innovatie is werken vanuit een purpose.

"Bij ondernemingen met een purpose is een maatschappelijk doel de basis voor hun bedrijfsvoering. Een winstgevend bedrijfsmodel is niet meer het uitgangspunt. Het wordt in dienst gesteld aan het werken vanuit het maatschappelijk doel waaraan ze willen bijdragen. Deze maatschappelijke bewustwording heeft onder andere te maken met de grote opgaven waarvoor wij staan. Je praat dan over de klimaat-, grondstoffen- of klimaatcrisis. Deze vraagstukken kunnen niet alleen worden opgelost door de overheid. Bedrijven willen en kunnen een bijdrage leveren."

Op de goede weg

"In 2017 hebben we een studie uitgevoerd om te onderzoeken in welke mate bedrijven maatschappelijke doelstellingen belangrijk vinden. In 2021 hebben we dat herhaald en dan zien we dat meer bedrijven zich laten leiden door purpose. Ongeveer één derde geeft nu aan dat zij dit belangrijk vinden. Dat betekent dat we op de goede weg zijn en dat we nog een lange weg hebben te gaan."

"We zien dat bedrijven die ervoor kiezen om zo te werken productiever en innovatiever zijn en dat het iets doet voor hun reputatie. Eigenlijk is het een vreemde paradox dat bedrijven die gaan voor kwartaal-kapitalisme het slechter doen dan bedrijven die met lange termijn doelstellingen werken."

Bier en ultrasound

"Het zijn ondernemingen die werken vanuit een visie die een statement hebben waarin een concreet en meetbaar doel is opgenomen. En een lange termijn strategie die in lijn ligt met purpose. De keuze en strategie moeten gedragen worden door de hele organisatie. Het moet in de genen van het bedrijf en de medewerkers terechtkomen."

"Een mooi voorbeeld vind ik Heineken. Zij kunnen veel geld verdienen met bier dat een hoog alcoholpercentage heeft. Zij kiezen ervoor om dat niet te doen. Want bier is een product dat gezelligheid en verbinding moet brengen. Dát willen zij stimuleren en geen bijdrage

leveren aan verslaving. Philips wil in 2030 het leven van 2,5 miljard mensen per jaar verbeteren. Daarom zetten zij zich in om 400 miljoen mensen in achtergestelde gemeenschappen toegang te geven tot gezondheidszorg. Bijvoorbeeld door ultrasound-apparaten ter beschikking te stellen aan vroedvrouwen in Kenia. Bedrijven waarbij het werken aan de maatschappelijke doelstelling de winstdoelstelling versterkt en waarbij de motivatie om aan purpose te werken van binnenuit komt, doen het op de goede manier."

Geen weg terug

"Jongeren willen werken voor een bedrijf dat ertoe doet. We merken dat shareholders en stakeholders kritischer worden. Zij helpen op die manier ondernemingen om te werken vanuit een maatschappelijke doelstelling. Bedrijven die deze keuze niet maken, zagen de tak door waar ze op zitten."

"Ook tijdens een recessie zullen bedrijven deze keuze moeten blijven maken,

anders is het natuurlijk alleen maar 'purpose washing'. Wat een maatschappelijke bijdrage is, vraagt soms bijstelling. Zo gaf ABN AMRO aan niet meer in wapenindustrie te investeren. Misschien is het investeren in wapenindustrie vandaag de dag wel een bijdrage aan de verdediging van democratische waarden."

Prof. dr. H.W. Volberda is hoogleraar strategisch management en innovatie aan de universiteit van Amsterdam en directeur van Amsterdam Centre for Business Innovation van de UVA.

Prof. Volberda is voor het SBI geen onbekende. Wil je meer van hem weten, kijk dan naar zijn bijdrage op Zonheuvel-TV (<https://www.youtube.com/watch?v=deK1PCpH2IE>).

De Winst van Purpose, Mediawerf, Henk W. Volberda en Jatinder S. Sidhu, Pushpika Vishwanathan, Kevin Heij en Zahra Kashanizadeh.

Bert de Velde Harsenhorst
Senior Consultant OR Consultancy

Wimtalk

Wim Oolbekkink

Think global, act local.

Wat me de laatste tijd sterk bezig houdt, is hoe je met kleine stapjes toch dichterbij grote doelen komt (en het zicht daarop behoudt). De SDG's zijn van die grote doelen. Vastgesteld door de landen, die zijn verenigd in de VN, beslaan ze de hele wereld. Best ambitieus dus. Nu heb ik niets tegen ambitie, integendeel, maar wel als doelen *too big to handle* zijn.

De SDG-agenda is op wereldniveau afgesproken. Landen zijn verantwoordelijk voor de realisatie ervan. Thats pretty big. Maar gelukkig is Nederland relatief klein en wordt het gevormd door ons, de inwoners. De maatschappij dat zijn wij, nietwaar?

Ik ervaar dat de SDG-agenda een beroep op mij doet. Op mijn bijdrage, aandacht, energie, tijd, geld en creativiteit. Om die grote agenda een beetje te *downsizen* gebruik ik graag het woord

Glocaal. Een samenvoeging van Globaal en Lokaal. Het woord heeft inmiddels (niet door mij overigens) een plekje gekregen in Wikipedia. Veel alledaagse onderwerpen, thema's en problemen hebben immers een link met een veel grotere wereld. Neem het onderwerp 'plasticvrij'. Het snoeppapiertje dat ik al wandelend op de Utrechtse Heuvelrug aantref, maakt onderdeel uit van het mondiale afvalprobleem, waarbij is uitgerekend dat er iedere minuut een vrachtwagen vol afval in de oceaan verdwijnt. En het eikenboompje dat ik vandaag heb geplant, helpt mee om de '3 miljard bomenambitie' van de Europese Greendeal te helpen realiseren. Glocale thema's dus.

Wat mij betreft gaat het om *think global, act local*. Deze worden sluiten ook nog eens direct aan bij mijn favoriete communicatiestijlen. Die

van denker (contemplator) en die van doener (do-er). Een denker die ongeduldig wordt wanneer er geen actie volgt. En een doener die wel zicht wil houden op het grotere geheel. Via de SDG-agenda komen die twee heel mooi bij elkaar. En bovendien: het is de decade of action. We zullen dus wel moeten, of je nu doener of denker bent.

Wim Oolbekkink, Programmadirecteur en SDG-aanjager.

Voor een leefbare Heuvelrug

RBT HEUVELRUG & VALLEI WERKT AAN WAARDEVOL TOERISME

Met ruim 11.000 banen en een grote en groeiende bijdrage aan voorzieningen en sociale cohesie, is de recreatiesector van groot belang voor een fijne leefomgeving. In onze dorpen en steden worden recreatie en toerisme ook steeds belangrijker voor behoud van vitale functies zoals winkels, horeca, erfgoed en cultuur. Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT) Heuvelrug & Vallei is de organisatie voor de gebiedsmarketing van de Utrechtse Heuvelrug en de Gelderse Vallei. Vanuit ons kantoor op de Campus Landgoed Zonheuvel werken we iedere dag voor en samen met 600 regiopartners, negen gemeentes en de provincie Utrecht aan het versterken van de Heuvelrug als vitale, toekomstbestendige bestemming die van waarde is voor bewoners, bezoekers en bedrijven. Onze ambitie is dat iedere bewoner direct of indirect profiteert van een evenwichtige, robuuste en verantwoorde bezoekers economie.

MEER INFO OP HV-MARKETING.NL

 Regionaal Bureau voor Toerisme
HEUVELRUG & VALLEI

VOOR TRAINING, COACHING, ADVIES,
DUURZAME PARTICIPATIE EN
STERKE ARBEIDSVERHOUDINGEN!

SCAN DE QR-CODE EN BEKIJK ONS
COMPLETE (ONLINE) TRAININGSAANBOD VOOR
ONDERNEMINGSRADEN

WWW.SBIFORMAAT.NL/TRAINING

Voor een net iets andere bijeenkomst!

**Gemaakt van hout en materialen van
Landgoed Zonheuvel.**

Goedlandt werkt zelfvoorzienend met behulp van duurzame methoden en technieken (circulariteit).

www.goedlandt.nl/historische-kwekerijmoestuin-zonheuvel

**deHOOP &
KONING**
grafisch meer

Ook deze
krant hebben
wij met veel
plezier voor
jou gemaakt!

Grafische vakidioten zonder bindingsangst

Wij helpen profit- en non-profit organisaties hun boodschap beter communiceren naar hun doelgroep(en). Samen met onze ketenpartners realiseren we communicatiemiddelen die écht wérken.

Online en offline. Creatief, gedegen en snel. Vanaf concept, tekstschrijven, fotografie, grafische vormgeving, video (film en animatie), drukwerkadvies en inkoop, mailings, webdesign, webshops, webapplicaties, autobeleettering tot en met planborden en het ontwikkelen van trainingstools etc.

Ben je op zoek naar een bureau wat al jouw communicatiemiddelen vertaalt in een pakkend en fraai vormgegeven medium?

Kom zeker een keer kennismaken in onze studio in het fraaie Maarten Maartenshuis en kijk in onze 'keuken' wat wij zoal doen en voor wie.

Met diverse campuspartners hebben wij een intensieve werkrelatie zoals: Stichting SBI; SBI Formaat, Hotel Landgoed Zonheuvel; SDG house Utrechtse Heuvelrug; Odyssee; OR Consultancy; RBT Heuvelrug & Vallei; Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug; Goedlandt circulair landgoedbeheer; Eartcharter, Etienne Oldeman Photography ea.

wim@dehoopenkoning.nl 06-14 23 96 42

dehoopenkoning.nl

Proefbos dat van zichzelf is op Landgoed Zonheuvel

Op de campus ligt sinds kort een 'proefbos dat van zichzelf is', een experiment met als uiteindelijk doel om de natuur rechten te geven. Peter Akkerman, voorzitter van Stichting Bos dat van zichzelf is, vertelt over zijn missie en de samenwerking met Stichting SBI. Peter: "De maatschappij is maakbaar. Als je een goed idee hebt, zijn er mensen die willen helpen."

"Als kind groeide ik op in het bos. Toen al kwam ik op voor dieren en planten en nog steeds. Bossen zijn van levensbelang. Bomen geven zuurstof, een vruchtbare bodem en staan met hun wortels met elkaar in verbinding en communiceren met elkaar via wijdvertakte schimmelnetswerken. Hoewel iedereen weet dat bomen essentieel zijn voor onze gezondheid en ons voortbestaan, neemt de hoeveelheid bos ieder jaar af, ook in Nederland."

"Het gaat me aan het hart dat natuur helaas nog vaak moet wijken voor economische belangen. Neem het tweehonderd jaar oude Limburgse Sterrebos dat plaats moet maken voor de uitbreiding van een autofabriek. Of het bos van Amelisweerd, dat gekapt moet worden als de verbreding van de A27 doorgaat."

Mentaliteitsverandering

"Toen ik nadacht over natuur en bedreigde bossen, vond ik dat ze rechten moeten krijgen, net zoals mensen en bedrijven. Op die manier is natuur niet meer ondergeschikt aan de mens, maar is het net als wij een gelijkwaardig onderdeel van een groot systeem. Hun voortbestaan zou worden veiliggesteld. Tegelijkertijd zorgt het voor meer bewustwording en een andere, meer gelijkwaardige visie op de natuur."

"Twee jaar geleden deelde ik mijn gedachten op LinkedIn. Het aantal positieve reacties dat ik op dit

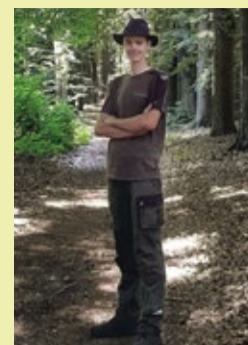
De initiatiefnemers die het document ondertekenden.

bericht ontving was groot. Ik realiseerde me toe: de maatschappij is maakbaar, want als je een goed idee hebt, zijn er mensen die je willen helpen. Met gelijkgestemden werkte ik mijn plannen om het bos rechten te geven uit. Samen richtten we 'Stichting Bos dat van zichzelf is' op. Naast het rechten geven aan de natuur, willen we het lokale ecosysteem helpen verbeteren en een mentaliteitsverandering teweeg te brengen."

"Het proefbos De Duim op Landgoed Zonheuvel dat we voor de komende tien jaar wordt teruggeven aan de natuur, is een mooie eerste stap. De volgende stap is om als eerste in Nederland daadwerkelijk rechten toe te kennen aan de natuur. Met dit kleinschalige initiatief scheppen we een precedent voor het geven van rechten aan bijvoorbeeld de Maas of de Noordzee. We starten hierover een dialoog. Natuurlijk gaan we door met onze missie om in heel Nederland bossen voor altijd terug te geven aan zichzelf en om anderen te inspireren hetzelfde te doen."

Bram van Vliet (18), boswachter en student Bos en Natuurbeheer over De Duim:

"Het proefbos heeft de naam De Duim omdat het 47-hectare grootte bos van het landgoed de vorm heeft van een hand met een uitgestoken duim en juist in die duim bevindt het proefbos zich. De Duim is een ongekend mooi stuk bos van ongeveer 5 hectare. Er staan een aantal sequoia's, mammoetbomen van wel honderd jaar oud. En het ligt op een helling, waardoor het grillige paden heeft door watererosie. Dertig jaar geleden werd De Duim voor het laatst gekapt. Het bos is met rust gelaten en de natuur heeft dat goed opgepakt: er is evenwicht en veel diversiteit qua vegetatie en dieren. Als je daar rondloopt, voel je dat er geen bomen in de verdrukking staan. Ik ben heel benieuwd hoe dit proefbos dat 'rechten' heeft gekregen zich verder gaat ontwikkelen."

Peter Akkerman, voorzitter Stichting Bos dat van zichzelf is.

Een das op Zonheuvel

"Dat dit dier het naar zijn zin heeft is een goed teken"

Flinke gaten zaten er kriskras in het gazon rond het Maarten Maartenhuis. Bram van Vliet vermoedde dat dit het werk was van de das, één van Europa's grootste landroofdieren. Reden genoeg voor hem om, gewapend met nachtcamera, op onderzoek uit te gaan.

Sappige regenwormen

Bram: "De natuur van Zonheuvel is heel divers. Er zijn veel verschillende dieren en planten, wat positief is voor het evenwicht. Met de komst van de das op het landgoed zou er een belangrijke omnivoor bijkomen. Een das is een alleseter en helpt mee om kleine dieren die zich snel voortplanten in bedwang te houden. Nu is bezoek van de das best bijzonder. Dit niet alledaagse dier is met zijn 80 centimeter lange lijf dat tussen de 7 en 17 kilo weegt, flink te noemen. Ook hun familielevens en onderkomen zijn intrigerend. Dassen leven in hechte groepen in burchten die soms wel honderden jaren oud zijn."

Wintervoorraad

Bram installeerde een nachtcamera om erachter te komen of het landgoed daadwerkelijk bezoek krijgt van een das. "Een das is een nachtdier en speurt na zonsopgang zijn territorium af. In de herfst zijn dassen extra actief want dan leggen ze een wintervoorraad aan. Naast regenwormen zijn ze gek op bosvruchten, gevallen fruit, noten, eikels, knollen, paddenstoelen, knaagdieren, slakken, kevers, hommels en wespen, en eieren van vogels die op de grond broeden. Dassen eten alles, zelfs verzwakte reekalven."

Rijke natuur

Na nachten van filmen was het ineens zover: de das liet zich zien voor Brams camera! Beelden tonen een groot dier dat met snelle pasjes voorbij schuift. Ook huppelt een konijn langs en een vos. Met grote reflecterende ogen kijken de dieren in de nachtcamera. Bram: "Het was heel tof om de das te zien. We streven naar een zo rijk mogelijke natuur op Landgoed Zonheuvel. Dat hij het hier naar zijn zin heeft, is een goed teken."

Eeuwenoude burcht

Of er ook een dassenburcht is op het landgoed heeft Bram nog niet ontdekt. "Gezien zijn enorme territorium is het niet onwaarschijnlijk dat zijn burcht buiten de grenzen van het landgoed ligt. Een das is erg gehecht aan zijn burcht. Sommige families wonen al generaties lang in de bouwwerken van hun voorouders. Sommige burchten zijn gigantisch en hebben verschillende ingangen die wel

Dit beeld is gemaakt met een nachtcamera. Duidelijk is te zien hoe de das het gazon oversteeft achter het Maarten Maartenhuis.

honderd meter bij elkaar vandaan kunnen liggen. Hoe hun ondergrondse holen eruit zien en wat zich erin afspeelt, is fascinerend. Als een das geen jongen heeft, kan het zijn burcht delen met de vos."

Koesteren

Dat het grasveld van het Maarten Maartenhuis tegenwoordig wordt omgewoeld wordt voor lief genomen. Deze bijzondere dieren moeten gekoesterd worden, aldus Bram. De gemiddelde leeftijd van een das is 14 jaar, maar in Nederland worden ze gemiddeld 5. Een groot deel van de populatie sneuvelt in het verkeer.

Winterrust

De komende tijd houdt Bram zijn ogen open of hij de ingang van een dassenburcht ziet. Mocht hij hem vinden dan deelt hij dat nieuws niet. "Dassen zijn gesteld op hun privacy. In bezoek van de mens hebben ze geen zin. Zeker niet tijdens de wintermaanden. Dan houden ze winterrust. Maar voordat de kou intreedt, scharrelen ze hun maaltje bij elkaar op de Campus."

Haal het beste...

uit mensen én organisatie

www.hbswerkt.nl

iedereen wil vooruit

17 januari 2023
Kasteellezing

Prof. dr. Henk Volberda
gaat met ons in gesprek over zijn nieuwste boek:
De Winst van Purpose

Goed verhaal.
Goed eten.
Goed gezelschap.
Goede muziek.

In de stijkamers
van Landgoed
Zonheuvel.

Voor meer informatie en aanmelding:
campuslandgoedzonheuvel/programma

Private equity en de rol van de medezeggenschap

Cellne Boudewijn, Thomas Dreessen en Paul van der Priem

OR Een boek boordevol praktische handvatten om als OR slagvaardig te kunnen acteren in een overnameproces door een private equity partij.

Meer lezen over private equity of het boek bestellen? Kijk dan snel op onze website

Op zoek naar het hart van Ubuntu

Achtdaagse persoonlijke leerreis naar verbindend leiderschap & community building in Zuid Afrika.

We gaan op reis. Letterlijk en in onze geest. Graag nemen we je mee naar de bronnen van Ubuntu en naar de complexe geschiedenis van Zuid Afrika. Tijdens deze studiereis – **28 januari tot en met 4 februari 2023** - laten we ons inspireren door de mensen van Zuid Afrika en reflecteren we op onze eigen rol als leider. Meer info en aanmelden? Zie de website.

www.peopleplus.nl **maakruimte**
Human Development

vlirdens

maakt meer werkend

De drang om verandering teweeg te brengen zit in de bodem van het landgoed

In december 2022 verschijnt *In de Geest van Maarten Maartens van artist in residence Colinda Bongers*, een boek over natuur, verwondering, lef, geschiedenis en natuurlijk Maarten Maartens, de eerste bewoner van Landgoed Zonheuvel. Colinda: "Het thema verwondering komt in ieder hoofdstuk terug."

In de geest van Maarten Maartens is een rijke, geïllustreerde bloemlezing geworden die recht doet aan het landgoed, waar al zolang mensen, organisaties en netwerken samenkomen en telkens weer nieuwe verbindingen met elkaar aangaan. Als er een thema is dat de boventoon voert, dan is dat volgens Colinda verwondering. "Verwondering is een levenshouding die verder gaat dan nieuwsgierigheid of verbazing. In mijn ogen is het de drijfveer van alle makers. Zij voelen een haast onverzadigbare drang om uiting te geven aan hun ver-

wondering. Ze willen de diepere lagen blootleggen en laten zien dat dingen anders kunnen zijn."

Makersdrang

"Die makersdrang is wat Maarten Maartens ertoe bewoog om zijn carrière als

jurist op te geven en te blijven schrijven ondanks de weerstand van mensen in zijn omgeving. Ik vind die volharding fascinerend. De drang om zaken bloot te leggen, hierover in gesprek te gaan en verandering teweeg te brengen, zie ik ook op Zonheuvel. Volgens mij is het zelfs de diepere laag van het landgoed en in dit boek probeer ik precies dat te vangen."

Natuur en cultuur

'In de geest van Maarten Maartens' bevat interviews met markante gezichten van het landgoed, zoals groen erfgoedadviseur Thea Dengerink, directeur Projectbureau Waardevol Werken Guus Brackel, Maarten Maartens-kenner Jurriaan Röntgen, circulair landgoedbeheerder Peter van Doorn, directeur- bestuurder van Stichting SBI Jaap Jongejan en SDG-aanjager en programmadirecteur Wim Oolbekkink. Ook komen kunst, cultuur, natuur, verhalen en zelfs recepten aan bod, want het boek bevat ook een aantal recepten die

hobbykok Maarten Maartens liefdevol vastlegde voor zijn dochter Ada van der Poorten Schwartz, voor wie hij een kookboek schreef en illustreerde.

Verkoopinformatie

In de Geest van Maarten Maartens kost € 17,50 en is verkrijgbaar in de winkel van Hotel & Conferentiecentrum Landgoed Zonheuvel en The Read Shop Doorn.

Colinda Bongers

Samen werken aan samenwerken

In de vorige *De Zonheuvel* hebben we uitgebreid stil gestaan bij een nieuwe gedachte vanuit het SBI: kan de ondernemingsraad een Raad voor Duurzame Medezeggenschap worden? In dit artikel is er aandacht voor een nieuwe overeenkomst tussen Raad voor Duurzame Medezeggenschap, de bestuurder en de toezichthouder.

De vraag die we gesteld hebben is of de medezeggenschap is toegerust voor de vraagstukken van morgen. Wij zijn ervan overtuigd dat medezeggenschap zo waardevol is dat iedere investering daarin zijn vruchten afwerpt.

Een voorbeeld: een hele grote organisatie - lees onze maatschappij - is op drift geraakt, is naarstig op zoek naar een nieuw evenwicht. Een evenwicht dat gevonden moeten worden tussen 'wereldvraagstukken' (o.a. oorlogen, honger, armoede, klimaat, enz) en 'binnenlandse vraagstukken' (o.a. inflatie, energie, vluchtelingen) en de geëmancipeerde mens. Wantrouwen neemt toe. Eigenbelang wordt direct en indirect gevoed. De onderlinge verschillen worden groter. De getrapte democratie zorgt voor afstand tussen Brussel, Den Haag en veel mensen in de samenleving. Kort gezegd:

er is geen verbinding meer, dat voedt het wantrouwen.

Inmiddels kan de politiek nog maar twee soorten reacties krijgen: het is niet goed of het deugt niet (ooit een uitspraak van Wim Kok). Overigens lopen beelden en werkelijkheid door elkaar. Er is nog geen kabinet geweest dat zoveel steun heeft gegeven en geeft aan organisaties (Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid en Tegemoetkoming Vaste Lasten) en burgers (inflatie/energieprijzen) als dit kabinet. En ja, dan mag je ook nog steeds kritisch zijn op de politiek.

Burgerberaad?

Interessant is hoe bijvoorbeeld kunsthistorica en schrijfster Eva Rovers begin september 2022 op de Campus het fenomeen 'burgerberaad' introduceerde. Op haar website Bureau Burgerberaad staat: *Burgerberaad is opgericht door een groep burgers die zich zorgen maakt over het klimaat en het verlies aan biodiversiteit. Wij geloven dat burgerberaden een cruciaal middel zijn om politici en burgers gelijkwaardig te laten samenwerken: zo kunnen we sneller tot beter beleid komen op het gebied van klimaat, milieu en biodiversiteit.*

De samenleving in het klein

In de 'kleine' organisatie, de werkorganisatie, kunnen we nog wel werken aan

die onderlinge verbinding. We hoeven niet hetzelfde pad op te gaan als de maatschappij. Daar moeten we wel iets voor doen, is ons standpunt. Kort gezegd vertalen we dat in: hoe wordt een ondernemingsraad een raad van duurzame medezeggenschap die wél verbindend kan zijn? Waarbij gewerkt wordt aan vrouwen, aan duurzaam samenwerken.

Uiteraard benaderen we de ondernemingsraden om te kijken of het voor hen interessant is om mee te doen, op een andere manier om te gaan met vraagstukken uit de boardroom, om meer duurzaam om te gaan met mens en milieu, om een verbindende factor te zijn. Een burgerberaad met mensen in en uit de organisatie.

Bestuurder en toezichthouder

We benaderen ook de werkgever (de bestuurder) en de toezichthouder. Ook zij hebben een grote verantwoordelijkheid als het gaat om medezeggenschap in de organisatie. Medezeggenschap is niet meer het vinkje van de organisatie van gisteren, maar van essentieel belang voor het gemotiveerd samenwerken in een organisatie als gemeenschap van mensen.

Belangrijke vragen zijn:

- Hoe maakt de bestuurder de verbinding tussen strategische besluiten en de medezeggenschap?
- Met welke ethische vragen over organisatie, diensten en producten loopt hij of zij rond?
- Hoe zorg je dat klimaatvraagstukken vraagstukken worden van alle mensen die in en met de organisatie werken?
- Hoe maak je echte verbinding tussen mens en organisatie?

Van statement naar convenant

De vraagstukken zijn allemaal wederkerige vraagstukken. Er is geen 'eigenaar' van een vraagstuk, maar wel een initiatiefnemer!

We nodigen dan ook de bestuurder en de toezichthouder uit om een statement te maken over de rol van de medezeggenschap van morgen. Over het belang om samen met de medezeggenschap aan de organisatievraagstukken te werken.

We willen in iedere organisatie een convenant maken tussen medezeggenschap, bestuurder en toezichthouder waarin aangegeven is hoe we met medezeggenschap, mens en organisatie omgaan.

Dan gaat het ook om investeren in kwaliteit van medezeggenschap, de relatie tussen medezeggenschap en bestuurder en de relatie tussen medezeggenschap en toezichthouder.

Dat een leven lang ontwikkelen voor iedereen in de organisatie van belang is, weten we inmiddels. In ons geval gaat het om leren hoe de optimale samenwerking leidt tot een organisatie als samenwerkingsverband.

In december van dit jaar organiseert het SBI een bijeenkomst voor bestuurder, medezeggenschapsleden en toezichthouders over de Raad van Duurzame Medezeggenschap en de rol die de verschillende actoren daarin kunnen spelen en over het convenant.

Volg onder meer de nieuwsbrieven van SBI Formaat en OR Consultancy voor meer nieuws over de Raad voor Duurzame Medezeggenschap. Zij zijn onze partners voor wat betreft duurzame medezeggenschap. Wil jij als OR meer waarde creëren en de verbinding in de organisatie positief versterken? Neem dan contact op met Frodo de Valk (Frodo.de.Valk@sbi.nl), Research & Development Stichting SBI/ Campus Landgoed Zonheuvel.

Jaap Jongejan,
directeur bestuurder Stichting SBI

Er is geen 'eigenaar' van een vraagstuk, maar wel een initiatiefnemer!

Programma op de Campus 2022

Maand
November

Gehele maand november: De Maand van de Medezeggenschap www.november-mz-maand.nl

- 08: OR en milieu (training)** sbiformaat.nl/training/or-en-milieu/
- 13: Maarten Maartens Trailrun** trcu.nl/agenda/maarten-maartens-trailrun/
- 14: Week van de werkstress** SBI Formaat & Odyssee Vitaliteit
- 15: OR en de digitale transformatie (training)** sbiformaat.nl/training/training-or-en-de-digitale-transformatie/
- 15: Gratis webinar Werkstress en Young Professionals** odyssee.nl/nl/vitaliteit/week-van-de-werkstress/gratis-webinar-young-professionals-en-werkstress
- 17: Psychologie van het overtuigen** sbiformaat.nl/training/psychologie-van-het-overtuigen
- 17: Effectief omgaan met je OR (voor bestuurders)** sbiformaat.nl/training/effec-tief-omgaan-met-je-or/
- 18: Slotconferentie 2022 Ifmec** ifmec.nl
- 18: Gratis webinar Generatiemanagement op de werkvloer** odyssee.nl/nl/vitaliteit/week-van-de-werkstress/gratis-webinar-generatiemanagement
- 21: Masterclass Organisatieverandering: hoe dan?** sbiformaat.nl/training/masterclass-organisatieverandering-ondanks-verandermanagement/
- 24: Natuurlijk gaat de OR zijn eigen weg** Speurtocht voor OR-leden op het landgoed door SBI Formaat (gratis). november-mz-maand.nl/#Agenda
- 24 en 25: Weerstand bij organisatieveranderingen (training)** sbiformaat.nl/training/weerstand-bij-veranderingen/
- 26: Campuspartnerdag bomen planten (10.00 - 14.00, kids welkom)** campuslandgoedzonheuvel.nl/programma/
- 28 en 29: NLP voor OR-leden (training)** sbiformaat.nl/training/neurolinguistisch-programmeren-nlp-voor-or-leden/
- 30: Proactief werken met de Navigatormethode** workshop door SBI Formaat (gratis). november-mz-maand.nl/#Agenda

Maand
December

- 08: Diversiteit & Inclusiviteit (training)** sbiformaat.nl/training/diversiteit-en-inclusiviteit/
- 09: Zonheuvel Winternachten - Meesterklavecijnist Pieter Dirksen** campuslandgoedzonheuvel.nl/programma/
- 16: 'The Arctic: Our Last Great Wilderness' - One Planet Dome, Museon** oneplanet.nl/nl/films
- 22: 22 december: Kerst (pakket) - markt** campuslandgoedzonheuvel.nl/programma/

Maand
Januari

- 10: Advaita - In gesprek over belang en betekenis van "Duurzaamheid" - Projectbureau Waardevol werken** campuslandgoedzonheuvel.nl/programma/
- 17: Kasteellezing 'De Winst van Purpose'** door Prof. dr. Henk Volberda campuslandgoedzonheuvel.nl/programma/
- 27: Zonheuvel Winternachten - DUO 23, Harpistes Saskia Rekké en Annemieke IJzerman** campuslandgoedzonheuvel.nl/programma/
- 28: Studiereis naar Zuid-Afrika: Op zoek naar het hart van Ubuntu** Peopleplus.nl
- 31: Impact (leren) maken in je organisatie! Leergang voor young professionals** campuslandgoedzonheuvel.nl/programma/

Maand
Februari

- 11: Landgoed Zonheuvel Night Trail** trcu.nl/agenda/nighttrail/
- 24: Zonheuvel Winternachten - Skazka Kwartet** campuslandgoedzonheuvel.nl/programma/

Maand
Maart

- 10: Zonheuvel Winternachten - Alt-mezzo Charlotte Stoppelenburg, altviolist Frank Brakkee en pianist Daniel van der Hoeven** campuslandgoedzonheuvel.nl/programma/

"Als je een radicale verandering wilt, begin dan bij de kunst."

Wat gebeurt er veel op de Campus! Alles beweegt. We staan niet stil en Campus Landgoed Zonheuvel probeert in die beweging ook nog een voorloper te zijn. Voorloper op het gebied van de inmiddels bekende SDG's. Maar ook voorloper op het gebied van arbeidsverhoudingen, van dialoog. We willen kunst, cultuur en natuur een plek geven in ons 'gewone' leven. Nee, geen tijd voor een terugblik, maar wel een bemoediging om door te gaan.

Stichting SBI investeert als initiatiefnemer in de doelen van de Campus. Wij geloven in wat we doen. Dat we (hoe klein dan ook) een bijdrage leveren aan een betere wereld. Dat doen we met z'n allen. En toch wil ik Wim Oolbekkink apart benoemen. Wim is namens Stichting SBI inmiddels bijna dagelijks bezig met de Campus. Hij trekt, motiveert, enthousiasmeert, innoveert, heeft engelengeduld en is voor velen het gezicht van de Campus. Aanjager en organisator en iemand die alles en iedereen met elkaar in verbinding brengt.

Wim is van alles... maar wie is Wim?

Hij komt uit een architectenfamilie, is een uitstekende kok (heeft eigen foodblog met 5000 volgers), houdt van kunst en runt een onderneming in werkgeluk. En hij typeert zichzelf graag als baanboetseerder. Dat laatste heeft hij ook met zijn eigen (loop-) baan gedaan. Van jurist tot trainer-adviseur, van programmamanager van de Campus tot programmadirecteur van de Campus. What's in a name?

100.000 ambassadeurs

De nieuwe naam is de vlag die de lading dekt, maar voorziet ook in een toekomst waarbij Stichting SBI blijft investeren in de Campus om een bijdrage aan een

betere wereld te kunnen blijven leveren. Dat laatste gaat niet vanzelf. Daar heb je de goede mensen voor nodig. Daar hebben we minstens 100.000 ambassadeurs voor nodig.

Geduld en ongeduld

Wim Oolbekkink, als programmadirecteur, geeft daar vorm en inhoud aan. Soms met geduld en soms vol ongeduld. Mensen die Wim wat beter kennen, weten dat hij op gezette tijden graag kunstenaar Nadya Tolokonnikova citeert: "Als je een radicale verandering wilt realiseren, begin dan bij de kunst."

We gaan het meemaken!

Jaap Jongejan, directeur bestuurder Stichting SBI

Ook ambassadeur worden?

Nog geen vriend van Campus Landgoed Zonheuvel? Kijk op onze website (campuslandgoedzonheuvel.nl) en meld je aan.

Colofon

De Zonheuvel is een uitgave van Campus Landgoed Zonheuvel en is o.a. mogelijk gemaakt door Stichting SBI. Verschijnt 4 x per jaar.

Oplage gedrukt: 1.000 exemplaren

Bereik digitaal: 40.000 - 60.000 views

Redactie: Wim Oolbekkink, Bert de Velde Harsenhorst, Jaap Jongejan, Sonja Brekelmans

Ontwerp, opmaak en druk: de Hoop & Koning | grafisch meer Doorn

Wil je de campuskrant in jouw mailbox ontvangen? Schrijf je dan in via onderstaande website:

campuslandgoedzonheuvel.nl

Voor samenwerking, bezinning en inspiratie
SDG HOUSE | HUIS VAN ARBEIDSVERHOUDINGEN
DIALOGPLEIN NEDERLAND | KUNST & CULTUUR

Deze krant is gedrukt op landbouwafval.